

เทศน์เช้า วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

สมบัติภายนอก เป็นสมบัติที่เราแสวงหามาเพื่อความมั่นคงในชีวิต ถ้าสมบัติแบบนี้มันพึ่งพาได้ในการดำรงชีวิต เพราะเวลาชีวิต เห็นไหม อาหาร ๔ ในวัฏฏะ กวฬิงการาหาร วิญญาณาหาร ผัสสาหาร มโนสัญเจตนาหาร ผัสสาหาร อาหารของพรหม วิญญาณาหาร อาหารของเทวดา มนุษย์เรา มนุษย์เรานี้กวฬิงการาหาร อาหารเป็นคำข้าว นี่สมบัติภายนอก สมบัติเพื่อดำรงชีวิตในภพชาติหนึ่ง

แต่สมบัติภายในของเรานี้มันส่งข้ามภพข้ามชาติ ใครเปิดตาของพ่อของแม่ไง ถ้าพ่อแม่ทำมาหากิน ดูแลในครอบครัววงศ์ตระกูล แต่ถ้าพ่อแม่ภาวนา เห็นไหม ให้พ่อแม่ทำบุญ พ่อแม่ภาวนา ถ้าจิตสงบ จิตสงบร่มเย็นนี่นะ เวลาถ้าคนจะสิ้นอายุขัย ไม่มีสมบัติสิ่งใดดีกว่านี้ มันจะระลึกถึงอันนี้ ถ้าระลึกถึงอันนี้นะ ถ้าเข้าสู่จิตสงบ จิตเป็นสมาธิ เกิดบนพรหม เกิดบนพรหม เห็นไหม

สมบัติภายในจะส่งข้ามภพข้ามชาติ การทำบุญกุศล นี่ถ้าใครเปิดตาพ่อ เปิดตาแม่ แล้วเราจะเปิดตาเราเองล่ะ? นี่สมบัติของเรา มนุษย์เป็นสัตว์สังคม มนุษย์ต้องพึ่งพาอาศัยกัน การพึ่งพาอาศัยกันนั้นเป็นสัตว์สังคม มนุษย์มีความจำแนก กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดแตกต่างกันไป แม้แต่ความรู้สึกนึกคิดของคน เวลาความรู้สึกนึกคิดของคน เห็นไหม พ่อแม่ปรารถนาดีกับลูก กล่อมเกลี้ยงเลี้ยงดู ถนอมรักษานะ

ลูกในหัวอกใครก็รัก นี่รัก ดูเลขนาครไหน แต่ลูกมันก็บอกว่าพ่อแม่ไม่รัก พ่อแม่ไม่รัก โดยธรรมชาติของมันมันเป็นแบบนี้ ดูเวลาพระเวสสันดร ชูชก พระเวสสันดรนี้เป็นนักรบนะ เป็นแม่ทัพ จะขึ้นเป็นกษัตริย์ มีดาบด้วย เวลาชูชกมาขอลูกไป ๒ คน เห็นไหม ขอลูกไปต่อหน้า เวลาให้ไปแล้วนะตีต่อหน้า ตีต่อหน้า นี่พระเวสสันดรยังสติแทบไม่ทันนะ แต่ถ้าพ่อยังสติทันก็เพราะนี่ไง ก็เพราะเพื่อจะมาได้โพธิญาณนี่ไง ยังสติแทบไม่ทัน เพราะว่าเขาคือต่อหน้า

ความรักความผูกพัน มันเป็นเรื่องของวิญญู ความผูกพัน เห็นใหม่ ความผูกพันเรามากพอชาติหนึ่งเป็นลูกเป็นเต้าของเรา เป็นครอบครัวของเรา แต่การเกิดและการตาย ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “มนุษย์ที่เกิดมา ที่เห็นกันนะ ไม่เคยเป็นญาติ เป็นพี่น้องกันมา ไม่ชาติใดชาติหนึ่งไม่มี” นี่เวลาเราเกิดเป็นภพเป็นชาติ เป็นญาติพี่น้องกัน เราก็มีความผูกพันมาก แต่เวลาเราผูกพันแต่ละภพแต่ละชาติที่มันผูกพันกันมาล่ะ? นี่ความผูกพันมาอย่างนี้จรตนิสัยถึงไม่เหมือนกัน

มนุษย์เป็นสัตว์สังคม แต่ความรู้สึกนึกคิดของคนมันแตกต่างกันหลากหลาย ความแตกต่างหลากหลาย เห็นใหม่ เราจะให้ได้ตั้งใจเรานั้นไม่มี ถ้ามันไม่มี ความรู้สึกนึกคิดของเราล่ะ? เวลาความรู้สึกนึกคิดของเรา ดูสิความรู้สึกนึกคิดของเราเดี๋ยวดี เดี่ยวร้าย เดี่ยวคิดร้อยแปดพันเก้า ถ้าเราจะควบคุมความรู้สึกนึกคิดของเรา สังคมเราควบคุมไม่ได้ แล้วความรู้สึกนึกคิดของเราควบคุมได้ไหม? ถ้าเรามีศรัทธา มีความเชื่อ มีความตั้งมั่นของเรา นี่เราจะหาสมบัติภายในของเรา

สมบัติทางโลกนะเราก็แสวงหากันมาแล้ว งานการทุกอย่างเราก็ได้ทำกันมาแล้ว สุดท้ายแล้วมันจบสิ้นไหมล่ะ? นี่ความรู้สึกนึกคิดมันไม่จบไม่สิ้น สมบัติมีมากมีน้อย จิตใจก็ไปเกาะเกี่ยวอยู่ตรงนั้นแหละ นี่เป็นห่วง เป็นอาลัยอาวรณ์กับเขาไปทุกเรื่องทุกราวเลย สมบัติบ้า! สมบัติบ้านะ เราทุกซักร้อนไปกับเขา แล้วสมบัติเราล่ะ?

สมบัติของเรา เห็นใหม่ เวลาเราทำบุญกุศล อุทิศส่วนกุศลให้ใครล่ะ? เจ้ากรรมนายเวร ปู่ย่า ตา ยายของเรา เราอุทิศไปๆ นี่อุทิศนะฝากกันไป แต่ถ้าสมบัติเราล่ะ? เราทำเดี๋ยวนี้ เราสู้ของเราเดี๋ยวนี้ เราล้างเลสงสัย เราไม่เข้าใจสิ่งใดเลย เราถึงต้องถามครูบาอาจารย์ของเรา แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติเข้าไปแล้ว บังจิตตั้ง สันติวิสุทธิโก มันรู้เอง เห็นเอง ในเมื่ออริยสัจจมันมีหนึ่งเดียว เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการซั่มมจักๆ พอพระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรมนะ

“อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ”

รู้อะไร? รู้อะไร? ก็รู้ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้แล้วไง รู้ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ รู้ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นนั่นนะ แล้วเวลาคนอื่นมันมารู้มาเห็นอันเดียวกันมันแตกต่างกันไปไหน? นี่อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอๆ แล้วเทศน์ไปปัญญาจักขีรู้เหมือนกัน เวลาสงฆ์ ๖๑ องค์พ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและเป็นทิพย์ นี่เรองไปอย่าซ้อนทางกัน

นี่สิ่งที่รู้ที่เห็นมันอันเดียวกัน ถ้าอันเดียวกัน เราประพฤติปฏิบัติเข้าไป สิ่งที่เราจะควบคุมของเรา เห็นไหม ถ้าเราควบคุมใจของเรา เรามีความมั่นคงของเรา นี่สมบัติของเรา ถ้าสมบัติของเรา อันนี้เรารู้ เราเห็น เราเข้าใจทั้งหมดแล้ว เราจะสงสัยสิ่งใด? สิ่งที่เราถามอยู่นี้เพราะเราสงสัย แต่มันก็ต้องสงสัยเป็นธรรมดา เพราะสิ่งที่เราไม่เคยรู้ไม่เคยเห็น ถ้าเราเคยรู้เคยเห็นแล้ว คุณใช้เวลาตั้งแต่พรหมลงมา ภาพจิตรกรรมฝาผนังเยอะเยอะไปหมด พรหมเป็นอย่างนั้น เทวดาเป็นอย่างนั้น เพราะจิตทุกดวงมันเวียนตายเวียนเกิดในวัฏฏะ แต่อริยทรัพย์ไม่มีใครเคยเห็น

นิพพานเป็นความว่าง สรรพสิ่งเป็นความว่าง ...แล้วว่างอย่างไรล่ะ? ว่างอย่างไร? ก็เลยว่างกันใหญ่ ว่างจนไม่มีหางเสือ ว่างจนไม่มีขอบเขต ว่างอะไรอย่างนั้น? ถ้าว่างอย่างนั้นมันก็ว่าง ไม่มีชีวิตนะสิ แต่ถ้าเป็นผู้รู้จริง นี่นิพพานมันคืออะไรล่ะ? นิพพานมันคืออะไร? นี่นิพพานก็คือไม่พูดไป ไม่พูดอย่างนั้นก็ไม่รู้นะสิ รู้... แต่ไอ้ที่พูดมากนะไม่รู้ ไม่รู้เพราะอะไร? เพราะต้องเทียบเคียง

เวลาครูบาอาจารย์ท่านแสดงธรรม เห็นไหม นี่เป็นอย่างนั้น เป็นอย่างนั้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่านิพพานนี้เปรียบเหมือนเราจุดเทียน แล้วดับเทียนไป ดับเทียน ดับแสงไฟนั้น เราจุดแสงไฟสว่าง เราดับไปมันไม่มีไฟ แต่สิ่งที่เรารู้เราเห็น แล้วมันมีอยู่ในภาพที่มันฝังความรู้สึกของเรา แต่มันไม่มีไปแล้ว เพราะภาพนั้นมันไม่มีไปแล้ว แต่มันมีอยู่กับเรา

นี่ก็เหมือนกัน มันมีเหมือนไม่มี ไม่มีเหมือนมี มีก็ไม่ใช่ ไม่มีก็ไม่ใช่ แต่มันมีของมันอยู่ แต่เวลาบอกว่านี่มันเป็นความว่าง เอาแล้วนะ ความว่างเป็นอวกาศนะ มันเป็นว่างอยู่นั้น ว่างๆ ความว่างมันก็มีหยาบ มีละเอียด ความว่างของคน เห็นไหม คุณลักษณะสมาธิ อุปลารสมาธิ อัปปนาสมาธิ เวลาเข้าฌานสมาบัติยังนิโรธสมาบัติ ยังไปใหญ่เลยนะ

นี่เวลาเราขึ้นปฐมฌาน ทุตติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน ความละเอียดมันก็ยิ่งแตกต่างกันไป เหมือนเวลามันหยาบ มันละเอียดได้อย่างไร? เวลาละเอียดแล้วมันเป็นอวกาศอันญายตนะ นี้อรูปฌานเป็นอย่างไร? เวลามันไปแล้วมันดอยกลับมาอย่างไร? เพราะมันต้องดอยกลับมาสู่ปกติจิตของเรา เพราะจิตของเราเป็นคนพัฒนาขึ้นไปใช่ไหม? แล้วมันอยู่อย่างนั้นได้ไหม? นี่เราโยนของขึ้นไปบนอากาศ มันจะตกไปอยู่ที่ไหนล่ะ? เวลาจิตเราพัฒนาเป็นรูปฌาน อรูปฌานขึ้น

ไปแล้ว แล้วมันจะกลับมาที่ไหนล่ะ? มันก็กลับมาที่เรา แต่ถ้าจิตมันพัฒนาของมันจนมันทรงตัวของมันล่ะ? นี่ความว่างมันมีเท่าไร?

นี่พูดถึงสมาธินะ พูดถึงสมณะเลย ยังไม่ได้พูดถึงเวลามันถอด มันถอน เห็นไหม ความว่างของโศคาบัน ความว่างของสภิกาคามี ความว่างของอนาคามี ความว่างของพระอรหันต์ว่างอย่างไร? นี่มันว่างอย่างไร? สิ่งที่ไม่รู้ไม่เห็น ยิ่งพูดมันก็ยิ่งผิดไปเรื่อย แต่ครูบาอาจารย์ของเรา เวลาพูดเป็นบุคลาธิษฐาน ต้องพูดเป็นเป้าหมายให้พวกเรามีเป้าหมาย มีที่ยึดที่หมาย มีที่เกาะ แล้วจิตใจเราจะพัฒนาการ พอไปถึงแล้วมันไม่พูดหรือ อืม นี่ปัจจุตัง สันทิภูฏิกโก สมบัตินี้ ไม่ใช่สมบัติบ้า สมบัติบ้านะ

สิ่งที่เวลาเรามีทรัพย์สมบัติ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้ว่า เก็บไว้ส่วนหนึ่ง ไว้ทำทุนส่วนหนึ่ง เลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งฝังดินไว้ไง ฝังดินคือทำบุญกุศลนี่ไง นี่เราทำบุญกุศลของเรา ทรัพย์สมบัติเปรียบเหมือนในบ้านเรือนของเรา สมบัติของเรา เราขนออกจากบ้านเรือนได้มากเท่าไร? เหมือนไฟไหม้ ถ้าไฟไหม้บ้าน มันไหม้บ้านหลังนั้นไป สมบัติที่เราได้ขนออกจากเรือนนั้นแล้ว สมบัติที่ฝังดินไว้นั้นล่ะจะเป็นของเรา ฝังไว้ในศาสนา ทำบุญกุศลฝังไว้ในศาสนา เราได้เสียสละไปแล้ว ผากไว้เป็นสมบัติสาธารณะ เวลาจิตนี้ไปมันรู้ของมัน มันเป็นไปของมัน

นี่พูดถึงบุญกุศลเป็นอามิสนะ แต่เวลาเราฝึกสติของเราล่ะ? สติก็เป็นสติของเรา เวลาทุกข์ เวลาร้อนขึ้นมา ความทุกข์ร้อนนี้ทุกข์ร้อนนัก เวลาสติขยับยั้งปั๊บ สติทันปั๊บดับหมด เวลามันทุกข์ มันมาจากไหน? เวลาสติปัญญาขึ้นมา ทำไมมันดับความทุกข์สิ่งนี้ได้ พอดับความทุกข์สิ่งนี้ได้ มันก็กลับเป็นจิตปกติ เห็นไหม พอจิตเป็นปกติ ทำบ่อยครั้งเข้า นี่ทำความสงบบ่อยครั้งเข้าๆ จนเป็นสมาธิ พอเป็นสมาธิขึ้นมา สิ่งที่เป็นปัญญามันจะเกิด มันเกิดจากภาวนามยปัญญา ถ้าเกิดจากภาวนามยปัญญา จิตที่มันสงบแล้วออกพิจารณาใคร่ครวญของมัน

จิตที่สงบแล้ว จิตที่ฟุ้งซ่าน จิตที่มีอารมณ์ความรู้สึกอยู่นี้ เวลามันคิดสิ่งใดไปมันก็เจอกับความรู้สึกนึกคิดของเราไปด้วย แต่เวลามันสงบระงับไปแล้ว เวลามันใช้ปัญญาของมันไป เห็นไหม นี่มันจะเข้าสู่อริยสัจ ผู้สัจจะความจริง ผู้ศาสนธรรมคำสั่งสอนขององค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ไงที่ว่ามันเป็นธรรมๆ มันจะเป็นธรรมขึ้นมาจากหัวใจของเรา มันจะเป็น

ความจริงของเรา นี่สมบัติจากภายใน สมบัติของเรา เราแสวงหาสิ่งนี้กัน เราเป็นคนที่ไม่
หลับไหลไปกับโลก เราเกิดมากับโลกนะ เราต้องอยู่กับโลกนะ

มนุษย์เป็นสัตว์สังคมนะ เราเกิดมากับโลก แต่เรายังมีหุมีตา ยังหูตาสว่างที่เราจะหา
สมบัติของเรา สมบัติของโลก เห็นไหม เวลาเจ็บไข้ได้ป่วย เวลาทุกข์ร้อนขึ้นมาเขาทำอะไร
ล่ะ? เขาก็ปลอบประโลมกัน เขาก็ช่วยเหลือเจือจานกัน ด้วยความช่วยเหลือของโลก

แต่จิตใจของเรา สิ่งนั้นมันเป็นอามิส เป็นของชั่วคราวทั้งนั้นแหละ แต่ถ้ามันเป็นความ
จริงของเราล่ะ? ถ้าเราควบคุมใจเราได้ล่ะ? ถ้าใจเราควบคุมได้ เห็นไหม นี่มันจบใจ ชีวิตนี้มันจบ
ระงับ มันจบสิ้นกัน วันคืนล่วงไปๆ บัดนี้เราทำอะไรของเราอยู่ ถ้าเราทำอะไรอยู่นะ เหมือนคน
บ้า เก็บของไม่มีวันจบวันสิ้น แต่ถ้าเราเก็บของเราจบเราสิ้น นั่นเป็นของเป็นสมบัติภายนอก แต่
หัวใจของเรามันไม่จบไม่สิ้น ไม่จบไม่สิ้นเพราะมันมีแรงขับของมัน ถ้าเรามีสติปัญญาของเรา
เห็นไหม เราดูแลหัวใจของเรา เราหาสมบัติของเราละ สมบัติของเรานี้ นี่สมบัติทางโลกเขาต้อง
หาที่เก็บ ที่รักษาของเขา สมบัติทางหัวใจของเรามันอยู่กับเรา

เวลาหลวงตาท่านพูดนะ “เวลาสิ้นกิเลสไป เหมือนพญามังกรมันไปในอากาศได้ไม่มี
ขอบเขตของมัน”

นี่สมบัติ เห็นไหม มันครอบสามโลกธาตุ กามภพ รูปภพ อรูปภพ จิตนี้มันไปได้หมด
สมบัติมันใหญ่โตขนาดนั้นนะ คุณจักรวาลทั้งจักรวาล นี่ความรู้สึกนึกคิดมันครอบงำหมด เพราะ
มันเคยผ่าน เคยเป็นมา สมบัติแบบนี้มันเก็บไว้ที่ไหนล่ะ? มันเก็บไว้ที่ใจใจ แต่ถ้าเป็นวัตถุละเรา
เก็บไว้ที่ไหน? เป็นภาระไปหมดเลย เห็นไหม สมบัติบ้า

สมบัติบ้าเรารู้ว่ามันเป็นสมบัติบ้า ตอนนี่เรายังบ้าเพราะเราเป็นมนุษย์ เราต้องพึ่งพา
อาศัย บ้าก็บ้าละ สมบัติมันก็บ้า เราก็บ้ากับมัน หาไว้จนเจือชีวิต สมบัติจริงของเราล่ะ? สมบัติ
จริงของเรา เราจะหาของเรา แล้วโลกเขาว่าเราบ้า ทำไมคนนี่ไม่ทำมาหากิน คนเรามีเวลาว่างมา
เที่ยวอยู่จำศีลภาวนา นี่โลกเขาว่าบ้า แต่เวลาสมบัติบ้าเราก็บ้ากับเขามาแล้ว สมบัติของเรา เราจะ
หาของเราละ สมบัติของเราละ เวลาเป็นสติ สติมันยับยั้งเรารู้ เวลาที่มีสมาธิขึ้นมาเรารู้ เวลาเกิด
ปัญญาขึ้นมาเรารู้ สิ่งนี้เป็นพาหะ เป็นวิธีการจะเข้าสู่เป้าหมาย

เวลามันพิจารณาของมัน พิจารณาของมัน ถึงที่สุดของมัน เห็นใหม่ เวลาถึงเป้าหมายมัน
แล้วนะ จบ! สมบัตินี้คงที่ อรูปธรรม รูปธรรม สัพเพ ธัมมา อนัตตา สภาพะที่แปรสภาพ นี้ไง
คือพาหะ คือการกระทำที่เข้าไปสู่เป้าหมาย เป้าหมายเป็นอรูปธรรม ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ไม่มี
การเคลื่อนย้าย จะมันคงจริงจั่งอย่างนั้น นี่สมบัติแท้ๆ ไม่ใช่สมบัติบ้า เอวัง